

متن پرسش

سلام. آیا امکان دارد فردی خداوند را در خواب ببیند؟ آیا امکان دارد خداوند (حال با هر شکلی، مثلاً در قالب تصورات پیشین فرد از خداوند) برای وی در قالب مثالی تجلی کند؟ استاد به این مطلب از ابن عربی توجه کنید: انی رایت الحق، فی النوم، مرتین و هو یقول لی: انصح عبادی. من خداوند را بارها در خواب دیدم و او به من گفت بندگانم را نصیحت کن (ابن عربی این مطلب را در کتاب الفتوحات المکیة ، ج ۵ ، ص ۱۵۶ و ۱۵۷ نقل می کند). دیگر از این واضح تر؟ بنده قبلاً این سوال را از شما پرسیدم و منبع نداشتیم و شما هم گفتید نمی شود. یادم هست در مورد حدیثی از پیامبر اکرم (ص) نیز از شما سوالی پرسیدم. پیامبر فرموده بودند در معراج خداوند دستش را بر پشت و کتف من زد و من "سردی" دست او را بر پشت خودم حس کردم (متأسفانه الان منبع ندارم). دقت کنید این عربی از رویت مثالی خداوند حرف می زند و پیامبر از رویت حسی.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: عرفا ادبیات خاصی دارند که با مردم فرق می کند همین طور که زبان دین با زبان مردم معمولی فرق می کند. مثلاً در روایت از رسول خدا «صلوات الله علیه و اله» داریم که می فرمایند: «مَنْ رَأَى فَقَدْ رَأَى الْحَقَّ» هرکسی مرا ببیند مطمئناً حق را دیده، مردم معمولی گمان می کنند یعنی هرکس شکل و جسم رسول خدا «صلوات الله علیه و اله» را ببیند حق را دیده، ولی عرفا می فهمند یعنی در حرکات و گفتار و سکنات رسول خدا «صلوات الله علیه و اله» حق جلوه گر است. مثلاً ما در قرآن داریم: «وَ جَاءَ رَبُّكَ وَ الْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا» خداوند و ملائکه در قیامت در صف های منظم می آیند. آدم معمولی گمان می کند پس خدا هم راه می افتد و می آید در صحرای محشر، ولی آن کسی که زبان قرآن را می فهمد متوجه می شود سخن از ظهور ربوبیت است و نه ظهور ذات. محی الدین وقتی می گوید حق را در خواب دیدم حقیقتاً متوجه تجلیات حضرت حق است در جمالی که برای او ظهور کرده و این غیر از آن است که گمان کنید او ذات حق را دیده است. ولی این کجا و قرب رسول خدا «صلوات الله علیه و اله» در معراج کجا که رسول خدا «صلوات الله علیه و اله» مفتخر به ظهور خاصی از حضرت حق شده اند که به اصطلاح آن مقام را مقام تمکین بعد از تلوین می گویند که خود محی الدین اقرار دارد احدی جز رسول خدا «صلوات الله علیه و اله» در این مقام وارد نمی شود. بنا شد رفقای که در این موارد شبهه دارند به سایت حکمت و عرفان رجوع کنند تا به صورت جامع جواب خود را بگیرند چون بنده به جهت کثرت سؤال های متنوع عزیزان نمی توانم به این نوع سؤالات که نیاز به بحث وسیع دارد جواب کامل بدهم.

